

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Николай Кирилов Михайлов, СУ „Св. Кл. Охридски“, ФЖМК, Катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“, член на научно жури по процедура за защита на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ в професионално направление

2.3. Философия, докторска програма „Онтология“, на тема „**Онтология на консултативната разумност**“ с автор **Даниел Александров Иванов**, научен ръководител проф. д-р Веселин Христов Дафов

1. Обща характеристика на дисертационния труд. Представеният за защита дисертационен труд е структуриран в увод, пет глави с допълнително тематично оформени подглави, заключение и библиография. Той е в обем на 295 страници, което заедно със старателно премислената структура говори за едно, дори на пръв поглед, много сериозно академично усилие. Библиографията на дисертационния труд наброява също респектиращ брой от 216 заглавия на български, английски, френски и немски език, както печатни, така и онлайн – академични трудове, монографии, сборници, научна периодика, речници, нормативни документи и др. Още в началото на изследването авторът приема своята научно-изследователска задача като вид „онтологичен ангажимент“ (с.5), оригинален и по своему смел поглед към целите, които си е поставил във философски план. Трудът е структуриран логически много коректно и авторът се чувства длъжен да обясни обстойно (отлична академична практика, особено във философията) своят интерес към темата и мотивите за избора и. Докторантът е представил и 5 (пет) публикации по темата на своя труд в издания с научно рецензиране, както и е приложил доказателства за активна академична комуникация по проблемите, които обсъжда в него – достоверно са изброени 10 (десет) участия на научни форуми, международни и национални конференции, кръгли маси, уебинари. За авторитета на младия колега сред научната общност говорят красноречиво и практиката му като преподавател и участията му в научни проекти и като организатор и модератор в престижни научни конференции – национални и с международно участие. Авторефератът на предложения труд е изключително подробен и коректно и дори детайлно предава съдържанието на дисертацията. Приложените протокол и становище за проверка за оригиналност (задължителни според процедурата в СУ) окончателно доказват завършеността на научното усилие и готовността на дисертационното изследване за процедура по публична защита.

2. За темата и проблематиката. Темата и проблемите, които са в центъра на внимание на докторанта са по своему оригинални и представят един собствен, но дълбоко

премислен и аргументиран подход към техните описание, анализ и обяснение. Авторът отбелязва, че въпросите за философското консултиране го привличат като изследовател от дълго време (с.1-2), неговата специфика го вълнува отдавна („философското консултиране е една от видовете практики на консултиране“, с. 5). Един осъществен замисъл е заявеното от страна на докторанта в началото „допускане на философията до жизнеността, ежедневието, личностната биография, конкретното битие на субектността“ (с. 6) в разгръщането на изложението по отношение на дихотомията „как се разбира“ и „как се прави“ или „към единството между правене и разбиране от субекта в действителността“ (пак там). Специално внимание заслужава и основната теза на труда, която е представена в развитие от автора и обосноваването и преминава през философски кодове за разумност, действителност, съобщности, духовност, за да завърши с „определеността си в онтологията на съвета, който е винаги с оглед конкретността, доведена до всеобщността си“ (с. 6 от Автореферата). Докторантът изгражда една сложна, но защитена в хода на изследването философска конструкция. Да се мисли философски означава да се прояви способност за критично мислене, да се изследват фундаментални въпроси, да се конструират или оценяват философски теории или пък да се осмислят основите на важни практически действия. Всичко това присъства в работата на младия колега Даниел Иванов, като освен на своите разсъждения, той често се „опира“ на своя опит като учител и консултант и изобщо на преднамерено търсена в изследването си субектност, разбрана и като мотив за стремеж към знание и преодоляване на „заплашително и неовладяно“ незнание. Задачата и целта на цялото обемно изследване са философски и в това също се крие едно от сериозните му преимущества. „Това, което е консултиране, винаги би следвало да изнамира връзката си във всяка ситуация между конкретното си случване и общата си определеност“ (с. 15).

Изследването е изключително добросъвестно в научен смисъл, анализът е многоизмерен, той се извършва на различни нива, със задълбочени обяснения, за да се стигне до твърдението, че „По-правилно е да се каже, че философското консултиране (counseling и consulting) е вид философска практика, наред с други“ (с. 31). Прави силно впечатление умението на докторанта да излага знанията си систематично и логически подредено, основавайки се на голям обем от анализи, изследвания, собствен опит и конкретни ситуации. Текстът отива далеч отвъд разглеждането на готови разбирания за философското консултиране. Бих казал, че зад този подход на младия колега прозира един много силна академична привързаност към неговата тематика. И в това се крие една

от причините за успешния резултат на изследването, защото никой би се заел сериозно с търсенето на истината, ако на първо място не подготви своите идеи с любов към подобно изследване ако перифразираме Джон Лок.

3. Научни резултати и приноси. В конкретната работа по дисертационния труд младият колега демонстрира своята философска ерудиция и богат практически опит. Изследването е богато на релевантни примери от историята за философска грижа и съветване, примерно христоматийния Сократов диалог, но с оригинален анализ (акцент върху идеята на „грижата за себе си“). Текстът успява изцяло да удържи предварително поставената научна цел – „консултативното“ се търси според това „на какви разлики субектността може да попадне в сферата на образованието“ (с. 130). Много уместно са използвани и надградени важни идеи на други изследователи в тази област, на техни собствени открития и вече установени методи в начините на преподаване в различните степени на образование, тези на проф. Веселин Дафов и други автори. Грижата е за ученика (или обучавания), онзи, който не-знае („субектното не-знаещо“), неговото разпознаване, стремежът да му се помогне не като направим нещо вместо него, а когато се разбере „самата разумна субектност според съответното равнище, и това, което се получава в опитите някой да се обучава, да проумява, да изследва, както и собствените им извършвания, начини и преходи за това през конкретния жизнен опит“ (с. 157-158). Този подход е философски и заедно с това хуманен и високо нравствен, което се вижда и в посочените примери от личния опит в тази дейност на докторанта (примерно с. 186-187). Ограниченият обем на едно становище не оставя място за по-детайлно изложение, но на всяка цена трябва да спомена и представените от младия колега авторски философско-консултативни проектизации за ролята на философски консултант в училище (или още училищен философ, с. 246), за грижата за онлайн образователна среда (с. 252 и след.), за общностното преминаване в дистанционна форма на обучение, за разбирането на дигитално-виртуалната среда като хуманитарен проект. Представени са и обучение за педагогически специалисти „Философия на консултирането“, заедно с изготвена програма, анотация на академичен спецсеминар „Философия на консултирането“ (с. 257 и след.), интересните разсъждения за дигиталното (с. 237 и след – „разбирането за дигиталното като предметност“.), много актуално в условията на дигиталната трансформация особено в сферата на образованието, както и „очертани[те] теми“ за бъдещи философски изследвания и проектна работа по темите на дисертационния труд (с. 246 и след.)

Докторантът е представил пет приносни момента на своето самостоятелно изследване. Те са формулирани коректно и с оглед на цялостната научна задача, която си е поставил изследователят като аз напълно ги подкрепям. Открояват се идеите за субектна онтология, разумност, действителна грижа, онтология на съвета или ако мога да обобщя в един по-широк план – философията може да предложи *ἀληθες βίος* (истински живот) не само в индивидуалния живот, но и в социалния, публичен и политически¹. Приносите носят оригиналност и самостоятелност и са показател за изследователска зрялост и теоретично постоянство на кандидата.

4. Заключение. Самостоятелното изследване на докторант Даниел Александров е значим, задълбочен и оригинален като замисъл и изпълнение философски труд. С оглед на безспорните научни качества и приноси на цялостния дисертационен текст **„Онтология на консултативната разумност“** и доказаните академични и изследователски качества на неговия автор, убедено предлагам на уважаемото Научно жури да присъди на **Даниел Александров Иванов ОНС „доктор“ в професионално направление 2.3. Философия, докторска програма „Онтология“**, като аз самият ще гласувам за това.

Член на Научното жури: Проф. д-р Николай Михайлов
06. 2023г.

11.

¹ Виж и М. Фуко, „Смелостта на истината, С. 2021, с.323